

Fakta om Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga, mormonerna

Ett flertal faktauppgifter i denna informationsfolder är inte allmänt bekant för flertalet mormoner, eller är av dem kända som missförstånd och osanningar om deras kyrka, men de är icke desto mindre historiskt korrekta. För att få en uppfattning om hur mormonerna helst ser på sig själva så rekommenderar jag att man som jämförelse laddar ned denna lilla folder: http://jesukristikyrka.se/media/fakta_om_kyrkan.pdf ("Fakta om kyrkan i Sverige", 8 sidor, utgiven av Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga, inget ISBN nummer.) Även om det som följer alltså rent objektivt sett är sant, så är det inte subjektivt sant för det flertal mormoner som inte är medvetna om dessa förhållanden. Därför kan flertalet mormoner heller inte lastas för de mindre smickrande sidorna av den religion de alltså har satt upp på en piedestal. Det bästa sättet att komma nära den subjektiva sanningen är givetvis att söka på Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heligas officiella webbsidor, etc. Som <http://lds.org/> och <http://jesukristikyrka.se/>. Denna folder ska däremot försöka vara mer objektiv, så gott detta nu låter sig göras av en före detta medlem av mormonkyrkan.

Namn

Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga är kyrkans officiella namn och man vill numera absolut inte att media och andra ska använda beteckningen "Mormonkyrkan". Men av begrepp såsom The Mormon Tabernacle Choir m.m. förstår man att man förr inte skämdes för att kalla sig mormoner. Påbudet att inte säga "Mormonkyrkan" är relativt modernt. Det har säkert samband med negativ publicitet kring mer fundamentalistiska avknoppningar, som vill hålla kvar vid några av kyrkans tidiga läror om månggifte och blodsföröning (den senare läran är fullständigt okänd även till namnet för flertalet nutida medlemmar).

Medlemmar

Enligt mormonernas – Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heligas – egna år 2005 aktuella informationsmaterial så har man i dag 12 miljoner medlemmar i hela världen fördelade på ca 25 000 församlingar i ungefär 130 nationer. I Sverige har man funnits sedan år 1850 och har i dag knappt 9 000 medlemmar fördelade på ca 50 församlingar. Härvid bör betänkas att personer som inte besökt kyrkan på årtionden ändå står kvar. Det är ofta besvärligt att lämna kyrkan varför många bara slutar komma, men är ändå "medlemmar".

Gudstjänster

Gudstjänster firas i möteslokaler som kallas kapell är öppna för alla som vill vara med. Det brukar vara väldigt trevligt att besöka dessa gudstjänster. Klädsel: Enkel kostym, vit skjorta och slips för män – har du dessutom vit undertröja så tror de att du är besökande tempelvärdig medlem från annan församling och du slipper att bli utsatt för värvningsförsök från missionärerna. :) För kvinnor: Lång kjol. Mormoner är oftast väldigt trevliga, men om missionärerna förstår att du inte är medlem så kommer de förstås att ge dig en massa smickrande uppmärksamhet som kanske tar sig igenom ditt försvar, så att du lyssnar till budskapet och blir medlem för att de är så väldigt trevliga – vilket de verkligen är.

Tempel

Dessutom har mormonerna 115 så kallade tempel i hittills 33 länder, där särskilda ceremonier utförs som endast utförs i sådana tempel, och endast för medlemmar i god ställning. Ett av dessa finns sedan 1985 i Västerhaninge sydost om Stockholm. Man kan säga att de ceremonier som däri pågår är en sorts mysterie-kult. Att mormonkyrkan är en mysterie-kult. Det svenska templet betjänar medlemmar i

Sverige, Finland, Norge, Estland, Lettland, Litauen och Ryssland. Ett ytterligare nordiskt tempel invigdes i Köpenhamn i maj 2004 och ett till tempel är projekterat att vara klart i Finland under 2005. Mormonerna tror att de tack vare ceremonierna i templet kan binda samman sina familjer för evigt. Det är också av denna anledning mormonerna gör släktforskning; man binder samman inte bara den egna familjen utan man binds i ceremonierna samman med alla avlidna släktingar som man kan finna genom släktforskningen, på ett strukturerat sätt. Det är även för templeceremoniernas skull som kyrkan har mikrofilmsarkiv på mer eller mindre all världens kyrkböcker och liknande, som medlemmar kan använda för att släktforska i. Numera genom Internet och bredband.

I templet förbinder man sig som medlem att helga all sin tid, alla sina talanger och allt varmed Herren har välsignat en eller varmed han kommer att välsigna en till att uppbygga Guds rike på jorden och för att uppbygga Sion. I templet förbinder man sig också att helga all sin tid, alla sina talanger och allt varmed Herren har välsignat en eller varmed han kommer att välsigna en till Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagens Heliga. Dessutom får inget som sker i templet skrivas eller sägas eller diskuteras utanför Templet, och knappt där heller, så om man är lydig till dessa regler så har man ingen chans att analysera det man där har lovat. Om man ändå analyserar det man förbundet sig och om man insett att mormonkyrkan knappast kan vara "den enda sanna kyrkan" utan tvärtom kan hindra medlemmar från att göra det de känner är Guds vilja, först då kan man bli andligt fri genom insikten att dessa två löften kommer i konflikt med varandra om "Guds rike på jorden" och "Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagens Heliga" inte är samma sak. Men för att komma dithän måste man först bryta många tabun inom mormonkyrkan. Man måste ta del av material som man absolut inte ska ta del av enligt kyrkans indoktrinering om att endast lita på kyrkans säkra källor när det gäller information om kyrkan.

Mormonkyrkan hävdar med sin grundare Joseph Smith Jr. (född 1805, död 1844 – mördad) att de ceremonier som sker i templet är återställda från ursprungliga tempelceremonier och att delar av dessa bevarats hos frimurarna, varför han inte skämdes ett dugg för att först själv bli frimurare och sedan uppenbara de mormonska tempelritualerna som i mycket liknar frimurarnas men som är modifierade från dessa. Symboliken med död finns med. I mormontemplet på så sätt att du ska dö om du någonsin yppar något från templet utanför detsamma eller bryter dina tempelförbund. I de tidigaste versionerna av ceremonierna – de har ändrats ett antal gånger, bl a 1931, 1984, 1990 och vad gäller tvagningsceremonin nu i år, 2005 – i de tidigaste versionerna av ceremonierna så var detta med att man skulle dö mycket mer grafiskt, jag vill minnas att jag har läst att man t o m skar lätt igenom huden över knäna så att det blödde, i den första versionen. Efter ändringen år 1990 så är det nog bara de som gått i templet före det som inser symboliken i ett kännetecken som är allt som är kvar av en symbolisk markering att man ska dö, när detta sägs av rösten. Men budskapet finns alltså kvar. Håll fast vid avtalet, eller dö. Under en tid i kyrkans historia kunde man faktiskt bli dödad på riktigt om man försökte överge kyrkan och fly Utah.

Förutom de ovan omnämnda ceremonierna så utförs i templet även dop för de redan döda, enligt Kor. 15:29 "Vad skall annars de göra som låter döpa sig för de dödas skull? Om de döda inte alls uppstår, varför låter man då döpa sig för deras skull?". Även ungdomar i kyrkan kan låta döpa sig för döda. En brasklapp om dopen för de döda är att jag i bakhuvudet har en känsla av att jag har hört ett rykte om någon slags förändring i ceremonin härvidlag i år, 2005, men det kan jag ha drömt.

Missionärsprogram

Mormonerna har ett mycket omfattande missionärsprogram för nyrekrytering och vitalisering av kyrkan, där framför allt unga män i åldern 19–21 år och till viss del unga kvinnor 19–23 år och i betydligt mindre omfattning även pensionärspår sänds kors och tvärs över världen, i minst 162 länder. År 2003 var man uppe i 61 600 missionärer i 336 missionsområden. Antalet har senare minskat igen till kring 51 000, samtidigt som antalet konvertiter minskat från kring 300 000 till 241 000 för år 2004. Däremot var antalet missionsområden uppe i 341 den 13 juni 2005. En missionskallelse omfattar 18 månader för kvinnor och två år för män eller par och missionärerna eller deras familjer eller hemförsamlingar bekostar själva missionen. Den längre tiden för män beror på att endast män kan få ledarskapsuppgifter i missionen.

Välfärdsverksamhet

Man bedriver även en omfattande välfärdsverksamhet och bistår katastrofdrabbade områden över hela världen med livsmedel, medicin och andra förnödenheter.

Ekonomi

Kyrkan tar inte emot bidrag från staten i de länder där den finns representerad, och slipper därmed även önskad insyn. Verksamheten finansieras istället dels genom tionde. En tiondel av medlemmarnas inkomster går till kyrkan. Dels har kyrkan en hel mängd stora företag. Det senare talas det tyst om, men på <http://mazeministry.com/frontpage/finances.gif> kan den översikt som tidningen *Arizona Republic* gjorde juli 1991 (s. 4–5) studeras. Som översikten visar så är det fråga om en mycket omfattande kommersiell verksamhet med 10 000 anställda över hela världen. Det handlar om TV-stationer, medie-företag, försäkringsföretag, hotell, förlagsverksamhet, restaurangrörelser, semesteranläggningar, boskapsuppfödning, teknikföretag, mäklarfirmer, flera universitet, radiostationer, kulturcenter, ... listan är mycket lång. Det är inte utan anledning som desillusionerade före detta medlemmar ofta kallar kyrkan för "LDS Inc."

Profet

Medlemmarna i Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga tror på nutida uppenbarelser och att det finns en levande profet idag. Kyrkans nuvarande profet heter Gordon B. Hinckley (född 1910, femtonde presidenten för kyrkan 1995).

Några trosföreställningar

Medlemmarna i kyrkan tror att familjebanden kan bestå, inte bara under detta jordeliv, utan för evigt. Nuförtiden lägger mormonerna stark tonvikt på familjelivet, och nästan sedan kyrkans grundande i nordvästra USA i början av 1800-talet så har man lärt ut avståndstagande från alkohol och tobak. Man lär även ut att sex endast får förekomma mellan gifta makar, och man är motståndare till homosexuella äktenskap liksom till könsbyten.

Mormonkyrkan och abort

Mormonkyrkan är abortmotståndare. Att så mycket som uppmuntra någon till abort, för att inte tala om att ordna för, betala, utföra eller låta utföra en abort betraktas som en grov synd, dock inte fullt lika illa som mord. Under vissa omständigheter – efter våldtäkt, incest, fara för moderns liv – så kan dock kyrkans ledare bevilja en abort. Men en medlem som själv fattar ett sådant beslut har i kyrkans ögon syndat grovt. (Efter våldtäktens auktoritativa övergrepp måste en annan manlig auktoritet åter ta makten över kvinnans kropp. Och när hon underordnat sig, ödmjukat sig fullständigt, så kan hon kanske på nåder tillåtas genomföra en abort.)

Månggifte

För 115 år sedan, år 1890, upphörde Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga officiellt med månggifte. Dock trodde mormonerna vid den här tiden att de eviga välsignelserna för en man stod i proportion till hur många hustrur och barn han hade, och att de män som bara hade en hustru skulle berövas även henne i himmelen och istället bli en tjänande ängel snarare än en gud. Därför fortsatte månggiften i hemlighet bland delar av kyrkans högsta ledare och vänner i ytterligare mer än 14 år efter att det officiellt hade upphört. 1904 utfärdades ett andra manifest mot månggiften, vari det dels förnekades att månggifte hade förekommit efter 1890 och där det dels hotades med uteslutning för dem som levde i månggifte. I

november 1906 fick mormonkyrkans dåvarande ledare betala böter för att han levde tillsammans med sina flera fruar. Samma år gav mormonkyrkans dåvarande ledare i hemlighet en nära vän tillåtelse att genomföra en månggiftsceremoni, och ännu en ceremoni som utfördes 1907. Apostlarna undersökte denne man för eventuell uteslutning. Mannen frågade kyrkans president om lov att berätta detaljerna, att han hade fått kyrkans presidents tillstånd till detta. Det fick han. Han berättade. Apostlarna vägrade tro på honom men ville inte förnärma kyrkans president genom att fråga om det stämde. Istället frikände man helt mannen trots att han hade erkänt brottet mot kyrkans lag. Inte heller kyrkans president uteslöt sig själv på grund av olagligt samlevande med flera fruar. 1907 uteslöts de första medlemmarna av detta skäl, för 98 år sedan. Den ledare som utfärdade det första förbudet mot månggifte år 1890, Wilford Woodruff (född 1807, fjärde presidenten för kyrkan 1889, död 1898), sa i ett möte med mormonkyrkans högsta ledarskap och apostlarna i templet fyra år senare, 1894, att på grund av detta förbud – som kyrkan tvingats till mot sin vilja – så skulle män vara rättfärdiggjorda om de tog konkubiner genom heliga löften, även om detta skedde utan en officiell månggiftsceremoni, i syfte att uppresna rättfärdiga efterkommande. Olika ledare hanterade detta olika, och det förekom en del "titta åt andra hållet". Den vänstra handen visste inte vad den högra gjorde. Vissa medlemmar blev uteslutna, andra inte. Egentligen har teologin inte ändrats – de verser som stöder månggiften i boken Läran och Förbunden står kvar oförändrade. Allt som skett är att man säger att nu är det förbjudet.

Månggiften har orsakat mormonkyrkan mer svårighet än något annat. Det infördes för att teologiskt rättfärdiggöra att en man kunde leva med flera kvinnor. Joseph Smith Jr. (född 1805, död 1844 – mördad), mormonkyrkans grundare, kunde inte nöja sig med endast sin ungdoms hustru utan måste ha flera, många flera. Men samtidigt var det viktigt för honom att det hela var rättfärdigt, godkänt av Gud. Intelligent som han var så ändrade han det teologiska för att passa sina egna behov. Och intalade sig att hans framgångar bevisade att han gjorde Guds vilja. Men tanken på månggifte medförde redan från första början mycket stort motstånd från de puritaner bland vilka mormonismen föddes. Joseph Smith Jr. blev mer än en gång tvungen att offentligt mycket kraftfullt förkasta läror som han själv och andra i hemlighet redan tillämpade i praktiken, som hade föreslagits i mormonkyrkans egna publikationer under pseudonym, som säkert var han själv. Längre, med början för 169 år sedan, år 1836, utfördes månggiften i hemlighet samtidigt som de förnekades offentligt. Att "ljuga för Herren" blev i praktiken en princip i mormonkyrkan. Och så senare, för 100 år sedan – då månggiften officiellt upphörde – var det dags igen att ljuga för Herren. Hyckleriet blev institutionaliserat.

I samma veva som fler och fler mormonledare började lyda den nya lagen att inte idka månggifte, och hyckleriet härvidlag inte längre tolererades, så delades kyrkan upp i stora kyrkan samt i mindre månggiftes-sekter. Detta sker fortfarande ibland, med grupper av Sista Dagens Heliga som studerar kyrkans egen historia lite närmare, och vill åter till fundamenten. Än i dag tror egentligen mormonerna på principen om månggifte, den bara inte tillämpas, den är för tillfället förbjuden. Det är i så fall nya medlemmar som inte är så insatta i detta – det pågår en historisk "white-wash" där t ex kyrkans studiematerial om de tidiga ledarna är skrivna på ett sätt som att månggifte inte tillämpades. Detta är en långsam process, men om 50 år så kanske månggiften kommer att vara helt bortglömt i mormonkyrkan, utan att det någonsin har behövt förkastas! (Jämför hur historien kontinuerligt skrivs om i den värld Eric Arthur Blair under signaturen George Orwell beskriver i sin "1984".) De sammanhang som just omnämns om månggiftets historia är mycket dåligt kända bland kyrkans medlemmar, som är lärda att det inte alls förekom efter 1890, med undantag för att de som före 1890 hade gift sig med flera hustrur även efter 1890, i strid med lagen försökte ta hand om sina familjer.

Kvinnan

I templet får man, om man kommer så långt, veta att kvinnan är underordnad mannen. 1) Kvinnan kommer av mannens revben. 2) Hon ska vara en kamrat och hjälpare till mannen. 3) I 1984 års tempelceremoni förband sig kvinnan att lyda mannens lag såsom han löd Fadern (Gud). I 1990 års ceremoni ändrades detta så att kvinnan nu förbinder sig att lyda Herrens lag och att lyssna på sin makes råd så som han lyssnar på Fadern (Gud). (Eftersom dessa ceremonier är hemliga så går det inte att diskutera deras innehåll med mormoner, ceremonierna och de förbund som där ingås är alltför heliga för att diskuteras utanför templet eller kritiseras.) Kvinnor i kyrkan vet att de inte räknas så som en man räknas, varken av sig själva eller av männen: De har ju inte prästadömet så de kan inte komma på fråga

för viktiga ämbeten utanför kvinnornas egen (av kyrkans högsta ledare numera toppstyrda) organisation Hjälpföreningen. Det är nog snarast så att kvinnor är mindre fria i dag än för hundra år sedan i mormonkyrkan, månggiftet till trots! Men medlemmarna är inte själv medvetna om detta, man ser det inte. Jag såg det inte, som medlem. Det är omedvetet och kvinnor i mormonkyrkan känner sig därför ofta inte förtryckta.

Rasism

Mormonismen föddes ur puritanismen – men gick sin egen väg. De fromma pilgrimerna som kom till Nordamerika med båten Mayflower 1620 flydde undan religiöst förtryck för att söka en ny tillvaro för sig och sina familjer. I Guds namn utrotade man indianer. Detta skiljer sig inte från resten av kolonialismens folkmord på kanske 100 miljoner människor eller mer. Mormonismen var ambivalent gentemot andra raser. Dels finns det i Mormons bok (se förklaring om denna längre ned) lite inbyggd rasism, som dock editerats något relativt ursprungstexten. Samtidigt undervisade mormonerna Indianer om sitt evangelium. Och svarta kunde ursprungligen ha inflytande i den allra tidigaste mormonkyrkan. Men redan kyrkans andra ledare, Brigham Young, var mycket tydlig i sin starka rasism. Dock har detta tonats ned väldigt och kyrkans tidningar anstränger sig att i bilder och så vidare hela tiden lyfta fram människor från olika delar av världen på ett positivt sätt. Kyrkan kan därför sägas vara själva motsatsen mot rasistisk. Den försöker verkligen att tvätta bort detta. Men det är inte lätt i dess centrum, i Utah i USA. Ute i världen är det inte ett problem – i Sverige är kyrkan allt annat än rasistisk – men ett stort antal av kyrkans ledare var rasister, inklusive president Ezra Taft Benson (född 1899, trettonde presidenten för kyrkan 1985, död 1994), som var "profet" när jag själv blev medlem år 1988. Ledarna höll alltså en ganska låg profil om sina rasistiska åsikter i kyrkan, och jag som medlem var inte riktigt medveten om saken. Men talar man med familjemedlemmar till dem eller om man befinner sig i Utah så ser man hur det ligger till. Så jag upprepar att i Sverige har jag INTE sett till rasism i mormonkyrkan. Men kyrkan är motsägelsefull här som på så många andra punkter. Det man vill är inte alltid vad man är. Men när det går åt rätt håll ska man inte klaga.

Samhället

Mormoner uppmanas att engagera sig i samhället för att sprida goda principer, etc. Men de ska också lyda sina ledare, så om de av sina ledare anses ha fel åsikter så kan deras ledare bestämma att de inte ska fortsätta med politiken eller vad det kan vara. Om de då vägrar lyda så kan de utsättas för olika disciplinära åtgärder. Kyrkan är försiktig med att tillämpa detta – det är ju inte bra om insikten sprider sig att man kan styra på detta sätt – men möjligheten finns alltid och används säkert ibland. Eftersom det är sådant hemlighetsmakeri kring disciplinära åtgärder så kan man endast gå på rykten, och på sådant som fristående organisationer publicerat – se <http://mormonalliance.org/SiteMap.htm> (*Mormon Alliance*). Trots uppmaningar om att engagera sig i samhället så har det även predikats både lokalt och globalt att man inte ska bry sig så mycket om världen, så frågan är – som så mycket annat inom mormonismen – motsägelsefull och tolkas av både mormoner och deras ledare på olika sätt olika gånger och av olika individer.

Journal of Discourses

Kyrkan har skurit bort delar av sina egna rötter – inte genom att erkänna att det var fel och att man har ändrat sig, utan genom förnekelse. Så använder man t ex inte längre lärorna i den så kallade "Journal of Discourses". Men även härvidlag är man motsägelsefull, för den dåvarande apostel som senare blev kyrkans ledare, och var det när jag själv blev medlem, Ezra Taft Benson (född 1899, trettonde presidenten för kyrkan 1985, död 1994) – citerade år 1980 i en text som kom att antas som ett budskap från första presidentskapet i mormonkyrkan ("*Fourteen Fundamentals in Following the Prophets*") följande ord av Brigham Young ur "*Journal of Discourses*": "I have never yet preached a sermon and sent it out to the children of men, that they may not call Scripture." D v s att han aldrig predikat något som inte var helig skrift. Han sa även, söndagen den 31 augusti 1873, också nedtecknat i *Journal of Discourses*, vol. 13, s. 161, att "I have never given counsel that is wrong." D v s att han aldrig gett

något råd som är fel. Forna tiders läror i mormonkyrkan förkastas dock av nutida ledare. Därför förkastas även Journal of Discourses. "Journal of Discourses" betraktas ej längre som nyttig för mormoner (med vissa motsägelser). Men den är väldigt nyttig för alla som vill lära känna mormonkyrkans motsägelsefulla historia.

Mormons bok

Som helig skrift har kyrkan förutom Bibeln även Mormons bok, som finns på över 100 språk. Mormons bok berättar om några civilisationer som sägs ha levt i det forntida Amerika mellan cirka 2200 f. Kr. till 420 e. Kr. Mormons bok är skriven som om den var ögonvittnesskildringar av Jesu Kristi verksamhet på den amerikanska kontinenten efter hans uppståndelse i Jerusalem. Mormonerna säger att Mormons bok och Bibeln tillsammans vittnar om att Jesus Kristus är Guds son. Dock skall noteras att till skillnad mot fallet med Bibeln i den "gamla världen", så finns det i Amerika inga arkeologiska belägg för Mormons bok, trots omfattande undersökningar. Dessutom har man i efterhand avsiktligt, men utan att redogöra för detta till medlemmarna, ändrat lärosatser och fakta i Mormons bok för att den ska bli mer korrekt, trots att den när den kom skulle vara den mest korrekta boken på jorden och mer korrekt än Bibeln. Därför får "ögonvittnesskildringar" i Mormons bok mer ses som skönlitteratur. Det är en trosstärkande bok, inget annat. Det finns visserligen 12 vittnen som intygat att de sett de guldplåtar som sades och fortfarande sägs ligga till grund för Mormons bok. Men vad som inte nämns är i vilket avseende dessa vittnen "såg" och hurdan deras allmänna trovärdighet var. Förutom kyrkans grundare Joseph Smith, Jr., så fanns det elva vittnen, Martin Harris, Oliver Cowdery, Hiram Page, David Whitmer, John Whitmer, Christian Whitmer, Jacob Whitmer, Peter Whitmer Jr., Hyrum Smith, Samuel Smith och Joseph Smith Sr., pappa till Joseph Smith, Jr.. Det som förde dessa personer tillsammans var deras gemensamma världsbild. De trodde alla på "det andra seendet", att se i anden. Att se det som andra inte kunde se, andeväsen och skattväktare i de omkringliggande kullarna. Personer som inte trodde så hade inte mycket till övers för deras olika syner, vilket inte minst läsande av samtida tidningsartiklar visar. Det är ganska roligt att läsa. Vittnena är uppdelade i två grupper, de tre som såg i anden eller med trons ögon, där vi har Oliver Cowdery, David Whitmer och Martin Harris. Och de åtta övriga som sade sig fysiskt ha hanterat plåtarna. Martin Harris berättade att han endast sett plåtarna med sina andliga ögon, inte som man ser ett pennfodral. Vi kan acceptera att de tre upplevde detta "i den andliga världen" utan att det betyder att det har hänt i sinnevärlden. Men de åtta då? Ja, de har alla skrivit under samma text, som uppenbarligen är dikterad av Joseph Smith, Jr.. Det hade varit mer trovärdigt om de var och en gett sin egen redogörelse, med egna ord. Många av deras grannar gjorde det, och juridiskt bindande under ed, angående hur de upplevde händelserna runt mormonismens födelse, som även de fann anmärkningsvärda, men av andra skäl. Den 25 mars 1838 vittnade Martin Harris – ett av de tre vittnena – publikt att ingen av Mormonsboks-vittnena såg eller hanterade de fysiska uppteckningarna, vilket blev det sista strået för bl a de tre apostlar som vid denna tid lämnade kyrkan. Ja, apostlar, som förmodas tala med Kristus, lämnade mormonkyrkan. Vad visste de som dagens medlemmar inte vet? Vilket osökt leder till skälen för att Mormonsboks-vittnena och andra lämnade mormonkyrkan. Tålde de inte förföljelse, eller handlade det om samvetsskäl? Det senare, säger jag. De fick nog av bedrägerier, skandaler, sexuella oegentligheter och så vidare. Läs *The Nauvoo Expositor*, "The Truth, The Whole Truth, and Nothing But The Truth", där dessa personer själva redogör för sina skäl (*Vol. 1 Nauvoo, Illinois, Friday, June 7, 1844 No. 1*). Kan beställas här: http://utlm.org/booklist/titles/nauvoosexpositor_ub053.htm . Avskrift här: <http://ldsvstruth.lege.net/doc/nauvoosexpositor.txt> .

Historia

Kyrkan organiserades formellt i Fayette i nordöstra USA i april 1830, med endast sex medlemmar. Efter en mycket snabb tillväxt, och på grund av rädsla från omgivningens sida inför den snabbt växande politiska maktfaktor som mormonkyrkan utgjorde och delvis på grund av överdrivna rykten om denna makt och mormonernas växande militära kapacitet under Navoo-tiden, då kyrkan hade en egen milis – den största militära styrka utanför USA:s ordinarie armé, något som till och med oroade USA:s president, så utsattes kyrkan och medlemmarna för svår förföljelse i den civiliserade delen av USA och man fick i olika omgångar flytta allt längre västerut. Detta är en stor och mycket intressant del av den amerikanska nutidshistorien. Det hela slutade med att kyrkans medlemmar efter att Joseph Smith Jr. dödades i Illinois

år 1844 under den mycket kapable Brigham Youngs ledarskap på ett mycket välorganiserat sätt helt lämnade civilisationen och utvandrade till den obebodda Saltsjödalen, därav Salt Lake City i Utah, där kyrkan nu har sitt högkvarter sedan 1847. Utan Brigham Young (född 1801, andra presidenten för kyrkan 1844, död 1877) så hade mormonkyrkan troligen i dag inte varit mer än en liten obetydlig sekt. Det var Brigham Young som genom att framgångsrikt transplantera nästan alla kyrkans medlemmar till en isolerad plats ibland bergen isolerade kyrkan från ca 1850 tills dess järnvägen kom till Utah år 1869. Utan denna isolation skulle mormonkyrkan inte kunnat utvecklas ifred från yttre inblandning så länge som ändå skedde. Det mer än något annat har gjort mormonsk kultur till något helt skilt från allt annat, trots över 100 år av mycken kommunikation och kontakt. I sammanhanget ska nämnas att många dukade under för umbärandena under denna utvandring.

Sverige

Mormonerna kom till Sverige år 1850 när den svenskfödde sjömannen John Erik Forsgren – som blivit medlem i USA – återvände till sin hemstad Gävle för att sprida "evangeliet". Forsgren kom till Gävle i juni 1850. Den 26 juli samma år döpte han sin bror Peter Adolf in i Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagens Heliga såsom den förste att bli döpt här i Skandinavien. En vecka senare döpte han även sin syster Christina Erika. Både Peter och Christina utvandrade år 1852 till Utah. John Forsgren blev efter några månader utvisad ur landet för att ha predikat, döpt och helbrägdagjort, vilket enligt svensk lag var förbehållet den lutherska kyrkans prästerskap. Danmark hade dock 1849 antagit en ny grundlag som gav mer religions- och pressfrihet vilket ledde till att många svenskar blev mormoner i Danmark. Dessa spred sedan budskapet i Sverige, där de första församlingarna organiserades 1853 i Skåne.

Trots böter, fängelsestraff och landsförvisningar, förföljelser, förtal och så vidare växte Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagens Heliga över hela landet och 1905 kunde den Svenska missionen, omfattande Sverige, Finland och Ryssland, organiseras med huvudsäte i Stockholm. Den svenskspråkiga tidskriften Nordstjärnan, sedan 1999 Liahona, utkom med sitt första nummer i januari 1877 följt av den första svenska översättningen av Mormons bok 1878. Under åren fram till 1905 döptes 16 859 personer varav 7 367 valde att utvända hellre än att utsätta sig för trakasserier mot och förtal av olikänkande. Under första hälften av 1900-talet med två världskrig och 30-talets depression dämpades tillväxten som följt av färre missionärer och ett intensivt motstånd och kampanjer mot kyrkan. Mellan åren 1912 till 1915 gav även myndigheterna ekonomiskt stöd till sådana motkampanjer.

Under andra världskriget leddes kyrkan i Sverige, Tyskland och i många andra länder av lokala ledare då de amerikanska ledarna fick dra sig tillbaka. I Tyskland tog de tyska "Heliga" entusiastiskt emot Nazismen över hela det Tredje Riket, överallt där det fanns församlingar av mormoner. Orsaken var att det finns många likheter mellan Nazismens och mormonkyrkans mål och världsbild, varav det viktigaste kanske är auktoritansen. Det är kanske föga förvånande att mormoner i dag är starkt representerade inom de amerikanska underrättelsetjänsterna CIA, FBI, med flera hemliga polisorganisationer. Orsaken att de är så populära kan vara att de ifrågasätter inte, de följer bara order. Oavsett vad dessa order är. Det var så det gick till när Mountain Meadows massakern hände: Man lydde bara order. Män, kvinnor och barn mördades kallblodigt och utan att mormonkyrkan någonsin har bett om ursäkt. Mormonkyrkan kan nämligen aldrig göra fel, varför det vore ologiskt att be om ursäkt... Det var 1857 i Mountain Meadows i Utah när ca 140 nybyggare mördades på order av Mormonkyrkans lokala ledare. Att läran om blodsförsoning var välkänd för dåtidens mormoner i "Sion" underlättade säkert utförandet av denna massaker.

Efter det andra världskriget, 1946, började missionärsverksamheten åter byggas upp. Fram till ca 1950 var budet till dem som blev mormoner att de skulle utvandra "till Sion", som var Saltsjödalen med kringliggande orter i Utah och näraliggande stater i USA. Efter 1950 sa man att man skulle bygga Sion ute i sina egna länder. Den sista vågen av mormonutvandringar ägde rum åren 1948 och 1949, vilket nära nog tömde en del församlingar på både ledare och medlemmar. Idag finns omkring 50 församlingar varav 31 möts i 27 av kyrkan uppförda kyrkobyggnader medan de övriga än så länge möts i ombyggda villor eller hyrda lokaler.

Tillväxt

Kyrkan framhäver gärna sin tillväxt genom att påpeka att det tog 117 år - från 1830 till 1947 - för Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga att uppnå den första miljonen medlemmar över hela världen. Men att det inte dröjde mer än 16 år innan tvåmiljonersstrecket passerades, och att alltsedan dess kyrkans internationella utbredning har fortsatt på ett dramatiskt sätt. Efter ytterligare åtta år var medlemsantalet uppe i tre miljoner, efter sju år till i fyra miljoner och efter ytterligare fyra år i fem miljoner. Medlemsantalet sägs i informationsmaterial för närvarande öka med över 300 000 nya medlemmar per år, men samtidigt visar de senaste uppgifterna en mindre ökning - 241 000 - och barnafödandet minskar också. Och kyrkan vill inte gärna stryka namn ur rullorna - många står kvar fast de inte vill. Av de kring tolv miljoner medlemmarna över hela världen kan man nog anta att mellan hälften och 2/3 aldrig går i kyrkan. De aktiva kan därför antas vara kring 4 miljoner, upp till 6 miljoner.

Gudsbild

Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga vill kalla sig ett kristet samfund, men dess gudsbild skiljer sig avsevärt från andra kyrkors. Man tänker att som människan är, så var Gud en gång; och som Gud är, så kan människan bli - även om kyrkans ledare gärna vill tona ned detta gentemot journalister som frågar om det. Kyrkan lär att Jesus Kristus är Guds Son och mänsklighetens Frälsare. Man anser också att Jesu Kristi ursprungliga kyrka gick förlorad för världen inte lång tid efter hans död, men att denna kyrka återställdes till jorden under första hälften av artonhundratalet genom Joseph Smith Jr., mormonkyrkans grundare. Därvid sägs de ursprungliga lärosatserna och organisationen ha återställts, däribland de tolv apostlarnas råd, samt den ursprungliga myndigheten. För att skilja den åt från Jesu Kristi ursprungliga kyrka, benämns den återställda kyrkan Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga. Uttrycket "heliga" används i sin ursprungliga, bibliska mening som beteckning på medlemmar i kyrkan.

“Mormonismens största styrka är dess motstånd mot absolut teologi. Det Joseph Smith gjorde var att han bröt med allt detta. En annan styrka i mormonsk teologi är det eftertryck man ger till den fria viljan. Joseph Smith var en verklig revolutionär inom religionens område. Han accepterade inte etablerad religion. Det vore ett stort misstag att avvika alltför långt från Joseph Smiths position [för mormonkyrkan]. Han producerade teologi som sade att vi är eviga tillsammans med Gud. En av de verkligt stora styrkorna med mormonismen är dess övergivande av tanken på arvssynd. En av de verkligt bra sakerna med mormonism är att den ger glädje till människor. Den ger en känsla av välbefinnande och glädje och en önskan att göra saker, och så vidare.” (*Filosofen Sterling McMurrin vid August 1993 SLC Sunstone Symposium, översättning av Leif Erlingsson.*)

Man tänker att den sanna kyrkan i olika perioder, senast nästan 1800 år, genom avfall ha varit borttagen från jorden. Därför måste den återupprättas. Medlemmar av Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga känner att deras kyrka är unik bland alla andra kyrkor genom att den anses ha grundats genom uppenbarelse, den anses bygga på uppenbarelse och Fadern, det är Gud Fadern, och Sonen, det är Guds Son, eller Jesus Kristus, anses genom personlig uppenbarelse ha godkänt den. Vidare, den anses bygga på Guds sanna prästadöme, i direkt nedstigande led från Jesus Kristus. Detta bekräftas för varje trofast medlem genom det så kallade andliga vittnesbördet, som utlovas i slutet av *Mormons bok*: "Jag uppmanar eder, att när I erhållen dessa urkunder, I då frågen Gud, den evige Fadern, i Kristi namn, om dessa uppteckningar icke äro sanna, och om I frågen med ett uppriktigt hjärta och ett verkligt uppsåt samt med tro på Kristus, vill han uppenbara sanningen för eder genom den Helige Andens kraft. Och genom den Helige Andens kraft kunnen I lära känna all sanning." Om man inte får positivt svar så bearbetas man ytterligare, tills detta inträffar... Eller tills personen i fråga ber mormonmissionärerna flyga och fara.

Medlemmar av Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga går alltså mycket på känsla, som de kallar "Anden". Men de är ändå ett praktiskt folk med mycket sunt förnuft. Det är lite dubbelt det där. Både det praktiska och det "andliga" existerar sida vid sida. Kanske olika individer tar till sig olika aspekter av kulturen, det är möjligt.

Trossatser

Kyrkans grundläggande trossatser är bland annat:

- Gud är vår Fader. Vi är Hans barn.
- Jesus Kristus är vår Frälsare.
- Gud, vår Himmelske Fader, har förberett en plan åt oss så att vi kan lära oss att leva med större glädje både i detta liv och i det som följer. Jesus Kristus spelar en central roll i denna plan.
- Evangeliets första principer och förordningar är:
För det första: Tro på Herren Jesus Kristus
För det andra: Omvändelse
För det tredje: Nedsänkingsdop till syndernas förlåtelse
För det fjärde: Handpåläggning för den Helige Andens gåva
(Fjärde Trosartikeln.)
- Dopet är bara den första porten till Guds Rike. Efter dopet tillhör vi Riket, men i Riket finns det ytterligare portar, eller förordningar, som vi måste passera för att uppnå, eller ta emot, frälsning.

Mormoner har tre skrifter, Mormons bok, Den kostbara pärlan – vari bl a Moses bok och Abrahams bok ingår, Läran och förbunden samt Bibeln.

Trosartiklarna

1. Vi tro på Gud, den evige Fadern, på hans Son, Jesus Kristus, och på den Helige Anden.
2. Vi tro, att människorna skola straffas för sina egna synder och ej för Adams överträdelse.
3. Vi tro, att hela människosläktet, medelst Kristi försoning, kan bliva frälst genom att lyda evangeliets lagar och förordningar.
4. Vi tro, att evangeliets första grundsatser och förordningar äro: 1) Tro på Herren Jesus Kristus; 2) Omvändelse; 3) Nedsänkingsdop till syndernas förlåtelse; 4) Handpåläggning för den Helige Andens gåva.
5. Vi tro, att en man för att predika evangeliet och betjäna i dess förordningar måste kallas av Gud genom profetia och handpåläggning av dem, som äro bemyndigade.
6. Vi tro på samma organisation, som fanns i den ursprungliga kyrkan, nämligen apostlar, profeter, herdar, lärare, evangelister o.s.v.
7. Vi tro på tungomåls gåva, profetia, uppenbarelser, syner, helbrägdagörelse, uttydning av tungomål o.s.v.
8. Vi tro, att Bibeln är Guds ord i den mån den är riktigt översatt. Vi tro också, att Mormons bok är Guds ord.
9. Vi tro allt vad Gud har uppenbarat, allt vad han nu uppenbarar och vi tro, att han ännu skall uppenbara många stora och viktiga ting angående Guds rike.
10. Vi tro på Israels bokstavliga insamling och de tio stammarnas återkomst, att Sion skall grundläggas på det amerikanska fastlandet, att Kristus personligen skall regera på jorden samt att jorden skall bliva

förnyad och erhålla sin paradisiska härlighet.

11. Vi göra anspråk på förmånen att dyrka Gud, den Allsmäktige, i enlighet med vårt eget samvetes bjudande och tillstådja alla människor samma förmån – att tillbedja huru, var eller vad de behaga.

12. Vi tro på att vara konungar, presidenter, styresmän och överhetspersoner underdåniga och att lyda, ära och understödja lagarna.

13. Vi tro på att vara ärliga, sannfärdiga, kyska, barmhärtiga och dygdiga och att göra gott mot alla. Vi kunna i sanning säga med Paulus: Vi tro allting, vi hoppas allting, vi hava uthärdat mycket och hoppas kunna uthärda allting. Vi eftertrakta allt, som är dygdigt, älskvärt, prisvärt och gott.

Joseph Smith.

Meningen med livet

<http://mormon.lege.net/forum/images/content/harlighetsbild.png>

Vi har varit i en föruttillvaro i himmelen som vi glömmer bort när vi får en kropp på jorden. Som stöd för föruttillvaron brukar man hänvisa till Jeremia 1:5 "Förrän jag danade dig i moderlivet, utvalde jag dig, och förrän du lämnade modersskötet, helgade jag dig. Jag satte dig till en profet för folken." Det var en strid i himmelen. 1/3 av andarna var rebelliska och kastades ut. De är onda andar som tjänar Djävulen, deras ledare. Övriga 2/3 följde Jesus Kristus, och föds därför och får varsin kropp. Vi är här på jorden för att provas och testas. När vi dör kommer vi först till andefängelset. Där kan de som tagit emot evangeliet på jorden under ledning av Jesus Kristus undervisa de övriga om evangeliet. De som tar emot evangeliet i andefängelset är ändå fast i sitt tillstånd där tills någon gör ställföreträdande arbete för dem i ett Sista Dagens Heliga tempel. När detta skett kan de också komma in i den högsta delen av andefängelset. Vid uppståndelsens morgon får i stort sett alla andar i andefängelset åter en kropp – en odödlig kropp denna gång – som dock liknar den gamla kroppen. Beroende på om man har mottagit evangeliet och levt rätt enligt detsamma så kommer man till den högsta härligheten, den Celestia. Även inom densamma finns det tre delar. Till den allra högsta av dessa kom man bara om man levde i månggifte, trodde man förr. Numera lärs detta inte ut, men i vilket fall så måste man ha ett Celestialt äktenskap för att komma till den högsta delen av den Celestia härligheten och bli en Gud som härskar över många världar. De som inte har ett Celestialt äktenskap kan bara hoppas på att bli tjänande andar. Kvinnor som kommer ensamma ges dock till Jesus Kristus i månggifte. Till den Terrestiala härligheten kommer alla goda och hederliga människor som inte har levt enligt mormon-evangeliet. Även den Telestiala härligheten är en härlighet. Hit kommer oärliga och omoraliska människor efter en tid av "skärseld". Men vad händer då med de 1/3 som följde Djävulen i opposition mot Gud Fadern och Jesus Kristus redan när de hade fullständig kunskap (men inte erfarenhet), i Föruttillvaron? De kastades med Djävulen ned till jorden. Vid domen och uppståndelsen så får de ingen uppståndelse. Det "bidde inget".

De hade nämligen gjort uppror i full medvetenhet om vad de gjorde. Därför är de Förtappelsens Söner, och kastas ut i "det Yttersta mörkret" om vilket inget är uppenbart. (Fast det att Den Helige Anden är den ende i den mormonska guddomen som endast är ande och saknar kropp gör ju att somliga säkert har sina spekulationer. :) Men det finns en till pil på min teckning. Det är medlemmar av Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagens Heliga som har förnekat den Helige Anden. De har en gång tagit emot evangeliet helt och fullt, men senare i fullständig kunskap om vad de har gjort, åter förkastat det. Även dessa blir Förtappelsens Söner. De får ingen kropp vid uppståndelsen. Säkert spekulerar somliga mormoner om huruvida undertecknad hade tillräcklig kunskap och vittnesbörd för att bli en Förtappelsens son.

Skapelsen

Gud skapade inte jorden ur ingenting, utan organiserade redan existerande "oorganiserad" materia. Innan vår värld organiserades, organiserade Gud flera andra världar.

Själv motsägelser

Mormonkyrkans lära utvecklades under en följd av år, vilket har resulterat i stora själv motsägelser i densamma. Men redan själva Mormons bok innehåller själv motsägelser. Såsom det att Mormons bok lär ut demokrati och religionsfrihet samtidigt som den hävdar att samma folk följde moselagen till punkt och pricka. Det är uppenbart att moselagen i sig uttryckligen förbjuder religionsfrihet. I både ord och handling omöjliggör moselagen alla demokratiska eller liberala principer som våra dagars demokratier grundar sig på. Religionsfrihet innebär numera fullständig frihet att anamma eller fördöma vilken gudsuppfattning som helst. Att ha dödsstraff för oliktankare är oförenligt med religionsfrihet. Att döda alla som tillber andra gudar (eller inga gudar) och sedan hävda sig ha religionsfrihet är i själva verket bara hycklande dubbelmoral. Icke desto mindre så gör Mormons bok anspråk på att ett flertal folk som efterlevde moselagen samtidigt som de gjorde anspråk på att ha religionsfrihet. (*Ett flertal formuleringar i detta stycke är lånade från <http://mormon.lege.net/essaer/religionsfrihet/>)*

Förutom interna motsägelser i Mormons bok så finns mycket större motsägelser mellan Mormons bok och senare läror. Mormons bok lär t ex ut att månggifte är fel medan Abrahams bok, som kom till mycket senare, och några av de sista delarna av Läran och Förbunden istället predikar "Celestialt Äktenskap", som ursprungligen var kod för månggifte. (Medlemmarna i kyrkan tror att det var Abraham själv som skrev Abrahams bok men detta är bevisligen inte fallet.)

Änglabesök och "den första synen"

År 1838 skrev Joseph Smith Jr. (född 1805, död 1844 – mördad) den version av "den första synen" som mormonmissionärer gärna tidigt presenterar till intresserade. Den finns också med bland mormonernas olika heliga skrifter, såsom i Joseph Smith–History 1, i Sverige kallad Joseph Smiths skrifter 2, verserna 8 – 20. Joseph Smith skrev i denna och senare versioner av historien att den uppståndne Jesus Kristus och Gud, hans Fader, på våren 1820 visade sig för honom efter att han hade bett uppriktigt om vägledning beträffande vilken kyrka han skulle sluta sig till. Och att han därvid hade blivit tillsagd att inte ansluta sig till någon av dem utan att han istället skulle bli redskapet genom vilket hela kyrkans struktur, lära, myndighet och så vidare skulle återupprättas. 1838 års version av "den första synen" verkar dock vara en litterär kombination av Joseph Smiths religiösa omvändelse–upplevelse år 1820 och den religiösa väckelse, som inträffade i området (Palmyra i staten New York) år 1824–1825. Joseph Smith förlade händelserna till år 1820 i denna version, liksom i de andra versioner jag har tagit del av. Som så ofta annars i mormonismens färgstarka och mycket spännande historia så har fakta anpassats till institutionella behov. Mormonkyrkan är näppeligen ensam om detta, varje stat gör samma sak och har alltid gjort, för att styra och kontrollera sina medborgare. 1838 års version återetablerar auktoritet som Joseph Smith Jr. höll på att förlora när tre av apostlarna inte längre trodde på Mormons bok och när alla av "de tre" mormonsboksvittnena, de som hade vittnat att de såg i anden eller med trons ögon – Oliver Cowdery, David Whitmer och Martin Harris, samt tre av de övriga åtta vittnena hade lämnat kyrkan, och med dem ungefär 15 % av samtliga kyrkans medlemmar. För att återetablera sin auktoritet införde därför

Joseph Smith år 1838 i historien att han år 1820 skulle ha kallats av Gud genom Jesus Kristus själv, för att återställa evangeliets fullhet. Samt att han år 1820 skulle ha bett om svar på vilken kyrka som var rätt, och att han därvid skulle ha fått svaret att de alla var orätta och att han inte skulle sluta sig till någon av dem. Detta är givetvis en efterhandskonstruktion eftersom det är känt att Joseph Smith Jr. deltog i Metodisternas möten mellan 1820–1828. Trots detta deltagande så hade såväl Joseph Smith Jr. som hans föräldrar redan före 1820 kommit till slutsatsen att ingen av kyrkorna var rätt, vilket han i 1832 års version (inte 1838 års alltså) av "den första synen" förklarade sig ha kommit underfund med genom skriftstudier. Av alla versioner som finns av "den första synen" så är 1832 års version – inte 1838 års alltså – den som tycks stämma bäst överens med övriga historiska fakta. 1832 års version nämner inte två utan endast en besökare, nämligen "Herren", som i "jag såg Herren och han talade till mig och sade Joseph (min son) dina synder är dig förlåtna". Det är förstås fullt möjligt att även 1832 års version broderar ut på vad Joseph Smith verkligen upplevde. Som redan omnämnt tidigare (se rubrik "Mormons bok") så omfattade Joseph Smith en världsbild där man trodde på "det andra seendet", att se i anden. Att se det som andra inte kunde se, andeväsanden, etc. Eller för att uttrycka sig lite lätt: Att se i fantasin.

"Den första synen" är av oerhörd stor betydelse för mormoner, och de känner ofta inte till att det finns olika och sinsemellan delvis motstridiga versioner av den. Däremot känner man väl till ett tidigt omtalat änglabesök söndagen den 21 september 1823, som också beskrivs i kyrkans historia, och som man inte blandar ihop med "den första synen". Den "första synen" som kyrkan lär ut måste ÅTMINSTONE innebära att Joseph Smith Jr. var vaken då han hade denna upplevelse, och att han alltså inte drömde. Och helst också att han skulle ha gått ut i skogen för att åkalla Gud, när han hade denna syn. Redogörelser som inte innehåller dessa komponenter är alltför skiljaktiga från den version mormoner tror på för att kunna anses stödja den officiella versionen. I moderna upplagor av Mormons bok finns änglabesöket söndagen den 21 september 1823 beskrivet direkt efter inledningen och de tre samt de åtta vittnenas vittnesbörd, under rubriken Profeten Joseph Smiths vittnesbörd. Den fanns dock inte med i 1830 års upplaga av boken. Besöket finns även beskrivet i Joseph Smith–History 1, i Sverige kallad Joseph Smiths skrifter 2, verserna 28 – 49. Observera att den tidigare omnämnda "första synen" av 1838 års version – tidsmässigt förlagd till våren 1820 – är instoppad som verserna 8 – 20 i samma kapitel. Och där daterad som en egen händelse, tre år före änglabesöket.

Änglabesöket söndagen den 21 september 1823 (inte "första synen") beskrivs i pressen. Det är den första "himmelska historia" som omgivningen hörde talas om. Redan tisdagen den 11 augusti 1829 kunde man i Palmyra Freeman läsa en artikel som beskrev ängeln som "the spirit of the Almighty." som kommit till Joseph Smith Jr. i en dröm (och alltså inte i en syn enligt "första synen"). Ett kortare utdrag ur denna artikel publicerades sedan måndagen den 31 augusti 1829 även i "The Rochester Daily Advertiser and Telegraph". En vecka senare namnger Rochester Gem källan till artikeln i Palmyra Freeman såsom Martin Harris och la till fler detaljer om "the same spirit" som alltså hade besökt Joseph Smith Jr. i en dröm. Notera åter att dessa citat från tisdagen den 11 augusti 1829 och måndagen den 31 augusti 1829 ju uppenbarligen handlar om änglabesöket söndagen den 21 september 1823. Under 1830 och 1831 ironiserade framför allt Abner Cole i Palmyra Reflector under pseudonymen Obediah Dogberry vidare över detta änglabesök samt över andra omständigheter kring mormonkyrkans tidigaste historia, som därmed kan verifieras tidsmässigt från oberoende källa. Änglabesöket i drömmen var alltså känt redan 1829 eftersom Martin Harris och andra tidiga troende använde sig av det i proselyteringsarbetet. Men 1838 års version av den "första synen", som skulle ha inträffat på våren 1820, är inte känd förrän just år 1838. Jo, delar av den publicerades genom 1832 års version, som ju nämner inte två utan endast en himmelsk besökare, nämligen "Herren", som i "jag såg Herren och han talade till mig och sade Joseph (min son) dina synder är dig förlåtna". Men om man söker och lusläser tidningarna i trakten kring år 1831 så finner man ingen uppgift om någon annan himmelsk manifestation annat än en och densamma drömsyn. Ingen syn i en lund eller liknande alltså, som stämmer in på den historia som nuförtiden presenteras. Drömsynen av ängeln från 1823 är vad tidningarna ironiserar över. Inte något möte med den uppståndne Jesus Kristus och Gud, hans Fader. Något sådant känner de inte till. Men det fanns däremot många andra som hade syner i skogen liknande den version av "den första synen" som mormonmissionärer gärna presenterar till intresserade. På sidan 14 i D. Michael Quinns "*Early Mormonism and the Magic World View Revised and Enlarged* © 1998 Signature Books" kan vi läsa hur år 1816 Elias Smith i New Hampshire publicerade en redogörelse för hans egen syn på morgonen i skogen, där han såg Gud och Lammet. [Notera alltså att detta INTE handlar om Joseph Smith Jr's så kallade "första syn".] I Vermont fem år senare skriver Benjamin Putnam om hans egen upplevelse i hans

fjortonde levnadsår, där han hade en syn då han mötte Jesus Kristus. En präst i Universalist-kyrkan publicerade sin syn om hur han innan han år 1822 lämnade England mötte Kristus i en drömsyn och fick i uppdrag av Kristus att tala om för hela mänskligheten att Kristus har kommit, etc. Denne präst undervisade från januari till mars 1825 i Palmyra, där den likaledes visionäre Joseph Smith Jr. då bodde. Mindre är två år innan denne Universalistiske visionär anlände så bar Palmyras tidning rubriken "Remarkable VISION and REVELATION, as seen and received by Asa Wild, of Amsterdam, (N.Y.)." Det ovanstående är inte allt ens på sidan 14 i denna utmärkta historiebok om alla syner (som naturligtvis också var "första syner") som olika personer i Joseph Smith's närhet redogjort för. Hela Quinns bok "*Early Mormonism and the Magic World View*" är full med "syner".

Organisatorisk indelning; Område Centrala Europa

För administrationens skull har mormonkyrkan delat in världen i 28 områden. Erfarna ledare i kyrkan har fått uppdraget att övervaka kyrkans verksamhet i dessa områden. Albanien, Bahrain, Bosnien, Cypern, Norra Cypern, Danmark, Egypten, Finland, Förenade arabemiraten, Grekland, Island, Irak, Iran, Jordanien, Kosovo, Kroatien, Kuwait, Libanon, Moldavien, Montenegro, Nederländerna, Norge, Oman, Polen, Qatar, Rumänien, Saudi-Arabien, Schweiz, Slovakien, Slovenien, Sverige, Syrien, Tjeckien, Tyskland, Ungern, Yemen och Österrike sorterar under området Centrala Europa.

Organisatorisk indelning; Stavar, Församlingar och Familjer

På lokal nivå är familjer och ensamstående medlemmar indelade i församlingar med ett medlemsantal på omkring 200 till 600 personer. Flera församlingar utgör tillsammans en stav.

En stav är en grupp församlingar som på daglig basis i stor utsträckning är självstyrande under lokalt ledarskap. Begreppet härstammar från en i Bibeln beskriven praxis att slå ner pluggar ("stakes" i Kung James version av Bibeln) i marken för att stötta tältet.

En stavspresident leder varje stav, som vanligtvis består av mellan 2 000 och 4 000 medlemmar i kyrkan. För att bistå honom i administrationen utser han ett antal stavsämbetsmän som hjälper till med utbildningen av och tillsynen över ledarna på lokal nivå. Stavspresidenten och alla ämbetsmän i stavar och församlingar är oavlönade. De flesta medlemmar - män, kvinnor och ungdomar - innehar någon form av ämbete eller uppgift. Tjänandeansvaret kan gälla administration, rådgivning, undervisning (av vuxna, tonåringar eller barn), hemundervisning, missionsarbete eller planering av sociala verksamheter eller tjänandeprojekt.

I ledningen för den lokala församlingsorganisationen står biskopen. Han är vanligtvis en man med familj och är, liksom alla andra ämbetsmän, oavlönad. Biskopen är en av de mest upptagna männen i kyrkan. Medan han fortsätter att tjäna sitt levebröd i sitt valda yrke, ägnar han mycket av sin fritid under kvällar och veckoslut åt att tjäna de lokala medlemmarna i kyrkan.

Den grundläggande enheten bland dessa medlemmar är familjen. Dagens mormonkyrka lär att det är i familjen som värderingar och normer bäst kan läras ut och exemplifieras. Stor vikt läggs vid föräldrarnas ansvar, och kyrkan som griper in i allt upplevs därför som en betydelsefull tillgång som upplevs hjälpa varje familjemedlem att utvecklas socialt, känslomässigt, intellektuellt och andligt.

Tidsandan

De flesta människor tror på saker som inte är sanna, varför själv motsägelser i en lära kanske inte är så mycket att hänga upp sig på. Däremot har jag själv reagerat på att mormonkyrkan är väldigt anpasslig till tidsandan. Efter att jag lämnat kyrkan pga hyckleri och kyrkans bristande respekt för människors rättigheter – man tycker kyrkan ska vara till för medlemmarna men inser till sist att medlemmarna istället

i själva verket är till för kyrkans behov; organisationen har blivit ett självändamål – så har jag insett att detta är tidsandan. När tidsandan för några årtionden var stor frihet för individen och individens utveckling (individens utveckling är det mormonkyrkan påstår sig främja), ja, då fanns även detta i ganska hög grad också i mormonkyrkan. Man hade en mycket god människa som "profet", David O. McKay – högt och högst berättigat älskad. Efter den tiden så har tidsandan kallnat. Respekten för människors rättigheter är inte särskilt stor längre. Så är det även i mormonkyrkan. Varken i samhället eller i kyrkan finns det längre så mycket öppen diskussion – i kyrkan har det väl aldrig riktigt funnits även om acceptansen för tänkare var större under McKays ledarskap. Som min vän signaturen "Stoferb" skriver i <http://mormon.lege.net/essaer/religionsfrihet/>: "Kort sagt, kyrkan gör anspråk på demokratiska principer men den fungerar i praktiken som en militärdiktatur. Utåt fördömer den maktmissbruk, men inuti låter den korruptionen frodas. Och anledningen är förstås att det enda som egentligen motverkar maktmissbruk är öppen diskussion, något som inte är tillåtet i Herrens rike på jorden."

Som redan omnämnts tidigare (*se rubrik "Sverige"!*) så tog de tyska "Heliga" entusiastiskt emot Nazismen över hela det Tredje Riket. Och i dag är nästan alla mormoner helt med på USA:s olika krigsföretag. Mormoner ifrågasätter inte. Mormoner lyder. Det är inte sant att mormoner står upp som ett ljus för världen och visar den rätta vägen – man gör precis som världen, utom att man är ännu mer självkrädd vad gäller medlemmarnas "personliga värdighet". Medlemmar ska vara respektabla och uppmanas att låta bli alkohol, tobak, kaffe, the, hår i ansiktet, tatueringar, piercings, filmer som är "R-rated" i USA, publika ömhetsbetygelser, nakenhet, erotik, masturbation, djupa kyssar, sexuella smekningar, sex före äktenskapet, bristande respekt för eller ifrågasättande av auktoriteter, oliktänkande och upprörda känslor samtidigt som medlemmarna konstant uppmanas att svälja kameler genom att tolerera elitism, rasism (i USA), att se ned på kvinnor, bristande intimitet, homofobi, främlingsskräck (i USA), moralisk överlägsenhet, renande genom uteslutande, institutionellt hemlighetsmakeri, teologiskt pedanteri, andliga övergrepp, diskriminering av andra socialgrupper, förakt för medborgerliga rättigheter och abdikerande av personlig omdömesförmåga och ansvar.

Det fanns en tid då mormoner såg mer till inre helighet och värdighet än till det yttre. Mer till inspiration än till image. En tid då mormonismen var en kraftfull social kraft som inte gick att ignorera. Men i dag är Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga inte längre "de Heliga", utan den är alltmer ett dömande, puritanskt och auktoritärt storföretag. Kanske det åter är tidsandan, som i Nazi-Tyskland, då mormonerna där entusiastiskt blev Nazister? Jag hoppas det. Det finns motkrafter. Det har förekommit anti-krigs-demonstrationer i Salt Lake City där mormonkyrkan har sitt högkvarter och även anställda från mormonkyrkans huvudkontor har syns delta. Kanske en reaktion så sakta är på väg. Även tidsandan i USA håller på att vända om. I morgon den 24 och den 25 september 2005 ska det bli en i USA mycket uppmärksam anti-krigs-manifestation i Washington. Anti-krigs-rörelsen har fått ett ansikte, Cindy Sheehan och Camp Casey. Än har jag inte helt förlorat hoppet om att många mormoner ska återta något av sin personlig omdömesförmåga och ansvar, men hoppet är vagt. Predikandet av lojalitet och lydnad till auktoritet är stark. Och har väl så varit sedan Joseph Smith insåg att han måste styra upp kyrkan eller förlora den.

Leif Erlingsson

Tullinge 23 september 2005

Några detaljer har editerats den 30 september 2005

Leif Erlingsson är datakonsult, egen företagare i databranschen och i 15 år engagerad Sista Dagars Helig, som i början av år 2004 förlorade känslan av verklighetskontakt i Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga och därför lämnade den tillsammans med sin familj den 15 mars 2004. Kontakta Leif på leif@lege.com eller via forumet <http://mormon.lege.net/forum/> för att få svar på frågor eller för att få källor för uppgifter ovan. För referenser angående andliga övergrepp, se <http://mormonalliance.org/SiteMap.htm> (Mormon Alliance).